

Kurier Czaplinecki

NR 217

Wrzesień 2024

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Miesięcznik Stowarzyszenia Przyjaciół Czaplinka

ISSN 1896-9518

Fot. Adam Kośmider

Ścieżka pieszo-rowerowa przy
ul. Pięciu Pomostów - grudzien 2023 r.

W NUMERZE:

- ▶ Niebezpieczne skarby Bałtyku;
- ▶ Final Festiwalu Słoika;
- ▶ Początek sezonu Lecha;
- ▶ Historyczne rozważania;
- ▶ Jak budowano ścieżki;
- ▶ 1 Września 1939 r.;
- ▶ Dotacje na zabytki;
- ▶ Nasze drzewa cz. II.

BENEKO®

www.beneko.com.pl
e-mail: beneko@beneko.com.pl

PPH „BENEKO” Bernard Bubacz
ul. Poznańska 5
78-550 Czaplinek
tel./fax 94 375 50 36, 94 375 44 21
NIP: 674 112 70 33

OFERUJEMY:

- kury nioski, koguty rasy ROSSA I oraz LEGHORN
- odchowane 7,8 i 12 tygodniowe
- udokumentowany komplet szczepień
- potwierdzenie wieku kurek do wglądu przy zakupie

OFERUJEMY:

- pisklęta jednodniowe - kurki ROSSA 1, krzyżówki, brojlery, kogutki, kaczki Pekin, kaczki Mulard, gęsi, perlice brojler, indyki brojler
- odchowane brojlery

Terminy sprzedaży uzgadniane przy składaniu zamówień.
Jednocześnie prowadzona jest sprzedaż pasz dla drobiu.

- **PRODUCENT DOMÓW DREWNIANYCH**
- **SPRZEDAŻ DREWNA KONSTRUKCYJNEGO**
- **WIĄZARY DACHOWE**

Wood House

domy drewniane

www.wood-house.net.pl

RZETELNA Firma

POLECAJĄ NAS

 ul. Pławieńska 11C
78-550 Czaplinek

515 877 035

GRUCHA-SOUND
Realizacja Dźwięku Świata

WYNAJEM SPRZĘTU

Nagłośnienie / Oświetlenie / Ekran LED
Scena Mobilna / Konstrukcje sceniczne
Podesty / Wyrzutnie Dymu / Ciężki Dym
AKUSTYK / Nagrania Live

www.grucha-sound.pl
tel. 502 337 745 78-550 Czaplinek

IMPREZOLANDIA & ZUMBA
ANNA SIKORSKA
STARE DRAWSKO 24A
78-550 CZAPLINEK
TEL: 509 420 852

Urodziny - Imprezy okolicznościowe - Pikniki - Festyny

W OFERCIE:

- ZAMKI DMUCHANE
- WATA CUKROWA
- POPCORN
- ZABAWY ANIMACYJNE
- ZAJĘCIA PLASTYCZNE
- ŻYWE MASKOTKI
- MALOWANIE TWARZY
- TATUAŻE, WARKOCZYKI
- BAŃKI I ZAMYKANIE W BAŃCE
- ZUMBA FITNESS
- ZUMBA KIDS I KIDS JR.
- USŁUGI DEKORACYJNE

ZAPRASZAMY 😊

INSTALATOR - Firma instalacyjna

Elektryka – Hydraulika – Technika Grzewcza

Autoryzowany instalator:

JUNKERS, VAILLANT, AUER

mgr inż. HUBERT MIERNIK

 tel. **887 968 334**

e-mail: hubert.miernik@poczta.fm

- instalacje gazowe
- instalacje i pomiary elektryczne
- instalacje hydrauliczne
- kotły co
- kotły pulsacyjne auer
- pompy ciepła
- technika solarna

PRYWATNY GABINET
OTOLARYNGOLOGICZNY

dr n. med. Izabela Kulec-Kaczmarek
78-500 Drawsko Pomorskie
ul. Poznańska 1b
Rejestracja telefoniczna 500 067 815

ROLETY TANIO
Oferujemy:

- verticale, markizy;
- rolety antywłamaniowe, materiałowe, wolnowiszące, wiszące w kasetach, rzymskie i austriackie;
- siatki przeciwwadowe;
- żaluzje pionowe i poziome;
- bramy garażowe.

PLISY
GWARANCJA
5 lat

Wiesław Kurcin - Złocieniec, ul. Staszica 10/3, tel. 94/ 36 73 402
Czaplinek, ul. Sikorskiego 5 (sklep zoo), tel. 604 235 554; 608 043 635

Niebezpieczne skarby Bałtyku

Co rusz słyszymy utyskiwania, że zmienia się nam klimat. Jest coraz cieplej, coraz suszej, chociaż przeplatające opadami, co gorsze - gwałtownymi. Zima niby jest, ale jej nie ma. Szczególnie mieszkańcy starsi dostrzegają to na co dzień, spoglądając na termometr, patrząc co się dzieje za oknem. Budzi to w nas niepokój, ale nie każdy zdaje sobie sprawę, że ciężką pracą sami do tego doprowadziliśmy. Mniej dostrzegalne są zmiany na naszych zbiornikach wodnych, a przede wszystkim na naszym Morzu Bałtyckim. Jednak to nie powinno ująć naszej uwagi, gdyż na co dzień spożywamy owoce morza. Ryb z Bałtyku jest coraz mniej, coraz droższych i coraz bardziej toksycznych, zwłaszcza tych przez nas najbardziej lubianych. Zastanawiamy się, co naszemu morzu najbardziej szkodzi? Zagrożeń jest wiele, ale okazuje się, że około 80% szkodliwych substancji spływa do morza naszymi rzekami, głównie Wisłą i Odrą oraz z ich zlewni z pomniejszych rzek. Jest to mieszanina różnych zanieczyszczeń, silnie toksycznych związków ochrony roślin, środków owadobójczych, ale też różne farmaceutyki, nawozy chemiczne z pól, materiały ropopochodne itp. Wszystko to pośrednio znajdujemy w mięsie ryb. Szczególnie niebezpieczne są metale ciężkie: rtęć, kadm. Pocieszeniem jest fakt, że Polacy statystycznie z naszego Bałtyku rybami się nie przejadają, nie grozi więc nam zatrucie na większą skalę.

Media wciąż nas straszą, że Bałtyk jest tykającą bombą ekologiczną. Trochę w tym przesady, ale to nie znaczy, że nie możemy mieć świadomości o jego zanieczyszczeniu. Przypominamy sobie o tym, gdy słyszymy, że w naszych ulubionych miejscach nastąpił zakwit sinic. Stąd wniosek i propozycja dla licznych turystów i przejeżdżających przez nasz Czaplinek, ciągnących tabunami nad morze na „świeżą” rybkę, że świeża, nie toksyczną można skosztować tylko u nas z krystalicznie czystej wody j. Drawsko. Zaś prawdziwy nasz regionalny rarytas w Starym Drawsku w „Starym Drahimiu” flaczki z lina i na wszystkie sposoby sporządzane owoce jeziora – sielawy, sieje, okonie, sandacze i szczupaki.

Bałtyk przez niefrasobliwość aliantów po zakończeniu II wojny światowej został podtruty. Podrzuciono nam kukulcze jajo, które powoli, systematycznie się wykluwa. Na podstawie Traktatu Poczdamskiego broń z nazistowskich Niemiec została zgromadzona na wyspie Uznam. Stamtąd w swej radosnej twórczości została wywieziona przez Anglików i zatopiona w rejonie Skagerraku. Amerykanie zatopili w głębi Atlantyku, zaś Rosjanie w Bałtyku, na głębi Bornholmskiej i Gotlandyjskiej. Zatopiono, gdyż po I wojnie światowej, środki bojowe spalano na powietrzu i do dziś nic tam nie rośnie. Wiedza była wówczas jeszcze uboga. W 1945 r. zaś sądzono, że jak się wrzuci do morza, to będzie tam leżeć na amen, po wsze czasy na dnie. Przykryje je muł, zmuli i będzie święty spokój. Nie pomyślano o prądach morskich, o tym, że broń i amunicja ulegają korozji. Nie przewidziano, że na jego dnie zostanie położona sieć kabli światłowodowych, rurociągów gazowych i ropociągów. Śmiertelne zagrożenie stanowią pozostałości po wojnie. Amunicja, broń, bomby głębinowe, miny, torpedy, wraki zatopionych okrętów, które wciąż leżą, rdzewieją i wydobywają się z nich środki toksyczne i paliwo. One systematycznie trują, zabijając całe ekosystemy, tak roślin, jak i zwierząt.

Szacuje się, że na dnie Bałtyku spoczywa około 300 wraków, z tego niestety, 1/3 w naszej Zatoce Gdańskiej. Największy z nich, prawie 200 m długości tankowiec „Franken”, koroduje i w każdej chwili może się przelamać, a tam jest około 3000 ton paliw. Puki co, to całe szczęście, że na dnie jest niska temperatura, mazut jest gęsty, co nie znaczy, że nie jest zagrożeniem. Na dnie przy ujściu zatoki leży zatopiony przez Rosjan największy niedokończony przez Niemców lotniskowiec, w którym Rosjanie wywozili z Niemiec zdemontowane całe fabryki. Wraki w naszej strefie leżą na głębokości około 50-60 m, w tym duże statki, jak wspomniany „Franken”, czy pasażerski „Wilhelm Gustloff”, na którym zginęło kilka tysięcy niemieckich uciekinierów.

Są też wraki niespodzianki, jak ostatnio odkryty przez polskich nurków zatopiony ponad 200 lat temu szkuner z ładunkiem wina i butelek z szampanem.

T/S FRANKEN - stan obecny - wizja artysty
fot. J. Antoniewicz, ul. 29, Naroki Bałtyk, T. Franken, 2014

W głębi Zatoki Gdańskiej jest zatopionych około 70 tys. ton różnej amunicji, broni chemicznej zamieniającej się w toksyczną około 15 tys. ton bojowych środków trujących. Niektóre z tych środków nie wiemy, gdzie są wyrzucone. Dotyczy to bojowego środka trującego tabunu, środków fosforowych, iperytu itp. Szacuje się, że 1/6 tych trucizn zalegających na dnie Bałtyku mogłaby całkowicie zniszczyć nasze morze na całe 100 lat. W pierwszej kolejności zginęłyby ssaki morskie, wylęg i narybek ryb, całe pogłowię wszelkich zwierząt.

Niektóre zlokalizowane, mogłyby zostać zutyliczowane, ale to bardzo droga operacja, bo mogą być spalane w specjalnych piecach plazmowych, przy odpowiednich filtrach, aby się nie przedostały do atmosfery. Jak na razie, możemy tylko mieć nadzieję, że ten proces naturalnej utylizacji będzie się odbywał powoli, co pozwoli na uniknięcie katastrofy. Metale ciężkie, niestety, są jednak rozpuszczalne w wodzie i prądy morskie mogą je przemieszczać na duże odległości.

Niektóre rejonu Bałtyku to różnego rodzaju stworzone przez człowieka wysypiska. Do stałych praktyk należy czyszczenie ładowni statków po opuszczeniu portu, pod osłoną nocy. Naturalnym magazynem różnych substancji są osady dennie.

Katastrofa ekologiczna pozbawi rybaków miejsc pracy, bo nie będą mogli łowić ryb. Ale też pozbawi nas możliwości odpoczynku i kąpieli w morzu przez kilka lat. Jeśli byśmy dali morzu czas, to na przestrzeni czasu, tak jak cała przyroda, ma tendencję do samooczyszczenia. Ale tego czasu, niestety, już nie ma, i nie ma puki co, czekać na samooczyszczenie, bo Bałtyk jest cały czas eksploatowany. Tego procesu nikt nie śledzi, nie jest monitorowany i nigdy nie wiemy, kiedy może nas spotkać nieszczęście. Do tego czeka nas rewolucja w eksploatacji Bałtyku odnośnie pozyskiwania energii ekologicznej z wiatraków. Planuje się pojedyncze, jak i całe farmy wiatraków na morzu. Jak one zadziałają na środowisko do końca nie wiemy. Dlatego będzie trzeba obserwować i w porę ostrzegać przed niebezpieczeństwem zagrażającym całemu ekosystemowi.

O wspomnianych wyżej zagrożeniach przypomina nam codziennie życie. Najczęściej mają z tym zagrożeniem do czynienia rybacy, bo najczęściej rozrywają zastawione sieci, ale też wylawiają pociski i inne niebezpieczne substancje. Co z nimi robą? Nie otrzymują żadnych rekompensat, więc aby nie zmarnować połowów, ten niechciany ładunek wyrzucają z powrotem za burtę w myśl przysłowia: baba z wozu, koniom lżej. I po kłopotcie. Rybacy krajów skandynawskich robią odwrotnie, bo otrzymują rekompensaty za utracony połów, a znalezione środki są na lądzie utylizowane. Tą sprawą interesowała się także Unia Europejska, ale skończyło się to na uchwalonej rezolucji, i cisza.

O zagrożeniach świadczą niektóre fakty, które zostały odnotowane w naszych kronikach. W 1955 r. 102 dzieci przebywających na koloniach w Darłówku poparzyła się znalezionym iperytem. Czwororo straciło wzrok. W 1997 r. około Władysławowa 8 rybaków znalazło w sieci bombę iperytową, bardzo mocna się poparzyli. W 2012 r. na plaży niedaleko Ustki znaleziono fosfor biały, 15 km plaży zostało skażone. Pojedynczych przypadków było bez liku, a coraz gwałtowniejsze sztormy na pewno nie jeden raz sprawią nam niechciany prezent.

Te zagrożenia, plus to co spływa rzekami ma wpływ na to, że Bałtyk jest najbardziej zanieczyszczonym morzem świata. Odpady wyrzucone do rzek, a nawet plastiki w lesie, po jakimś czasie w postaci mikroplastyku, trafią do morza. Potrzeba w społeczeństwie wykształcenia ekologicznego, zmianę mentalności, zrozumienia procesów zachodzących w przyrodzie. Nie możemy dopuścić do tego, co nas potkało z katastrofą ekologiczną na Odrze dwa lata temu.

Historyczne rozważania

We wrześniu 1939 roku rozpoczęła się II wojna światowa, której pierwszą ofiarą było państwo polskie. 85-ta rocznica tamtych wydarzeń stała się okazją do historycznych rozważań, które prezentuję w tym artykule.

***

Bardzo rzadko uświadamiamy sobie, w jak wielkim stopniu na historię ludzkości składają się dzieje podbojów, najazdów, wojen i różnych innych konfliktów zbrojnych. Warto przyrzeć się mapom umieszczonym w opracowaniach historycznych i zaobserwować zmiany granic różnych państw, które dokonały się na przestrzeni wieków. Skala tych zmian w wielu przypadkach jest ogromna. Dzisiejsze granice państw europejskich ukształtowane zostały w trakcie bardzo złożonych wielowiekowych procesów, w których działania wojenne odegrały istotną rolę. W tym kontekście, warto zwrócić uwagę na ciekawe zjawisko, z którym zetknęli się mieszkańcy krajów należących obecnie do Unii Europejskiej. Mieszkańcy tych krajów mogli być początkowo pod dużym wrażeniem tego, że na obszarze Unii mają możliwość swobodnego przekraczania granic państwowych, które w przeszłości niejednokrotnie były przedmiotem długotrwałych konfliktów zbrojnych. Z czasem zatarło się dawne znaczenie granic dzielących państwa unijne. Jadąc dziś samochodem przez Europę kierowca może nawet nie zauważyć, że przekroczył granicę, na której w przeszłości zostałyby poddany dokładnej kontroli.

Mogłoby się wydawać, że w Europie granice są już ustabilizowane, i że problemy związane z przebiegiem granic państwowych przestały już istnieć. Nic bardziej mylnego. Nawet na obszarze Unii Europejskiej istnieją jeszcze niewielkie sporne obszary. Nie stanowią jednak one zagrożenia dla pokoju na naszym kontynencie. Niektóre z nich są problemami o charakterze regionalnych ciekawostek. Przykładem może być istniejący francusko-włoski spór o przebieg granicy między tymi krajami w rejonie szczytu Mont Blanc. Nieporównywalnie groźniejsze konflikty związane z przebiegiem granic na naszym kontynencie występują poza obszarem Unii Europejskiej. Przykładem jest krwawa wojna tocząca się za naszą wschodnią granicą.

Zachowały się różne historyczne pamiątki z burzliwej, wypełnionej wojnami przeszłości Europy. Nie tylko państwa, ale również poszczególne miasta musiały być przygotowane na konflikty zbrojne. W wielu naszych miastach przetrwały w związku z tym mury obronne, baszty, fosy i inne fortyfikacje, które w dawnych czasach miały bronić

mieszkańców przed atakami wrogów. Dziś mają one wyłącznie wartość zabytkową. Co ciekawe, z czterech miast obecnego powiatu drawskiego, trzy miasta, tzn. Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski i Złocieniec, posiadały w przeszłości mury obronne. Zostały one jednak już rozebrane. Jedynie w Drawsku Pom. i w Kaliszu Pom. można odnaleźć niewielkie pozostałości murów obronnych, natomiast w Złocieniu linia nieistniejących już murów została w sposób czytelny zapisana w układzie ulic. Z miast naszego powiatu tylko Czaplinek nigdy nie był otoczony pierścieniem murów obronnych. W dużym stopniu przyczyniły się do tego znakomite naturalne walory obronne Czaplinka, wynikające z położenia w wąskim przesmyku między dwoma jeziorami. Od strony wschodniej i zachodniej dostępu do miasta broniły strome zbocza opadające w stronę jeziornych dolin, a od północy naturalna fosa, którą tworzył głęboki wąwóz z płynącą jego dnem rzeczką łączącą jez. Czaplino z jez. Drawsko. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że warunki obronne wynikające z ukształtowania terenu zadecydowały przed wiekami o wyborze tego miejsca na założenie miasta.

Pisząc o pamiątkach z wojennej przeszłości nie można pominąć żołnierskich grobów znajdujących się na naszych cmentarzach i pomników upamiętniających żołnierzy poległych podczas działań wojennych.

Zniszczenia wojenne w istotny sposób zmieniły wygląd wielu miast. Dotyczy to w szczególności tych miast, które były bombardowane, a także miast, których zabudowa była celowo podpalana przez wojsko. Wojny pozostawiły wiele trwałych śladów nie tylko w krajobrazie miast ale również w kulturze, zwłaszcza w literaturze i w kinematografii.

Szczególnym echem dawnych wojen jest nasz hymn państwowy, który powstał w oparciu o XVIII-wieczną patriotyczną pieśń Legionów Polskich we Włoszech.

Specyficzną pamiątką różnych wydarzeń historycznych związanych bezpośrednio lub pośrednio z działaniami wojennymi, a także wydarzeń o charakterze zbrojnych wystąpień niepodległościowych, są także niektóre polskie święta państwowe ustanowione przez Sejm. W podanym przez Wikipedię wykazie 14 polskich świąt państwowych i narodowych jest aż 8 takich świąt:

- 1 marca – Narodowy Dzień „Żołnierzy Wyklętych”;
- 24 marca – Narodowy Dzień Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką;
- 8 maja – Narodowy Dzień Zwycięstwa;
- 20 czerwca – Narodowy Dzień Powstań Śląskich;
- 12 lipca – Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej;
- 1 sierpnia – Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego;
- 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości;
- 27 grudnia – Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego.

Sejm ustanowił również szereg innych świąt związanych z wydarzeniami wojennymi bez określenia ich jako święta państwowe.

Niezależnie od ustanowionych przez Sejm świąt upamiętniających wydarzenia historyczne o znaczeniu ogólnokrajowym, w różnych miejscowościach obchodzone są rocznice wojennych wydarzeń o znaczeniu lokalnym. Przykładem jest przypadająca na dzień 3 marca rocznica powrotu Czaplinka do Polski, która w swej istocie jest rocznicą zdobycia Czaplinka w 1945 roku przez wojska polskie. Dzięki zdobyciu Czaplinka przez polskich żołnierzy, Polska odzyskała wówczas to miasto po 277 latach obcego panowania.

Jak widzimy, powszechna obecność tematyki wojennej zarówno w naszej historii jak i w życiu współczesnym jest wręcz zatrważająca. Ale taka jest kolej rzeczy, ponieważ historii nie da się zmienić, a sprawdzona zasada mówi, że aby uniknąć niebezpieczeństw – trzeba o nich pamiętać. Kończąc, pragnę wyrazić nadzieję, że II wojna światowa była ostatnią wojną, która przetoczyła się przez nasz kraj.

Zbigniew Januszaniec

WIEŚCI ZE STAROSTWA

Słoneczny finał Festiwalu Słoika

W niedzielę, 25 sierpnia br., na placu przy Starostwie Powiatowym w Drawsku Pom. odbyło się podsumowanie szóstej edycji Festiwalu Słoika - imprezy mającej na celu promocję zdrowych potraw regionalnych oraz propagowanie zasad zdrowego żywienia wśród mieszkańców powiatu drawskiego i okolic. Powiat Drawski reprezentowali Starosta **Jacek Kozłowski**, Przewodnicząca Rady Powiatu Drawskiego **Violetta Zbytek**, a także Wicestarosta **Tomasz Budzyński**, Sekretarz **Lidia Konwa** oraz Członek Zarządu Powiatu Drawskiego **Zbigniew Dudor**. Imprezę swoją obecnością zaszczylicili także Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego **Anna Bańkowska**, Zastępca Dyrektora Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT Koszalin **Zbigniew Grabarek**, Burmistrz Czaplinka **Katarzyna Szłońska - Getka** oraz Burmistrz Kalisza Pomorskiego **Krzysztof Kurowski**.

Współorganizatorem imprezy był **Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego**, który ufundował zestawy kulinarnych produktów regionalnych dla każdego uczestnika konkursu.

Nagrody główne w kategoriach: warzywa, owoce, ryby, nalewki, paszety i podroby zostały ufundowane przez **Powiat Drawski**: za zajęcie I miejsca 500 zł, II - 300 zł, III - 200 zł, wyróżnienia natomiast ufundowane zostały przez **KOWR** oraz firmę **Orskov Foods z Kolo-mątu**. Nagrody w kategorii

„Dobre z lasu” w całości zostały ufundowane przez **Nadleśnictwo Drawsko**, które, jak co roku, przygotowało także wspaniałe stoisko.

Ponadto komisja konkursowa postanowiła przyznać 2 nagrody, w wysokości 300 zł każda, za najładniejsze stoisko na finale festiwalu. Trafiły one do **KGW „Mielenczanki”** oraz **KGW „Sośniczanki”**. Wyróżnienie otrzymało stoisko **KGW „Suliszewianki”**. Sponsorem nagrody była **Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna**. ZROT był także fundatorem nagród w Konkursie Chleba – organizowanego po raz pierwszy i cieszącego się dużym zainteresowaniem. W konkursie tym oceniano 10 chlebów – każdy mógł podejść, spróbować i oddać swój głos na najsmaczniejszy wypiek. Najwięcej głosów oddano na chleb przygotowany przez **KGW „Radość” z Linowna**, którego to członkinie otrzymały nagrodę w wysokości 200 zł. Dwa wyróżnienia w wysokości 100 zł trafiły do **Sołectwa Łąbędzie** oraz **KGW „Srebrne Świerki” ze Świerczyny**.

Imprezę swoimi występami uświetnili **Bartek i Małgorzata Michalczykowie**, czyli duet Edu – Voice, a także **kapela Diabaz, Czaplineckie Chabry** i oraz **Mielenczanki**. Podczas wydarzenia przeprowadzona została także loteria fantowa, w której do wygrania był drobny sprzęt AGD oraz materiały promocyjne Powiatu Drawskiego.

W czerwcu oraz lipcu przewodniczący komisji konkursowej **Tomasz Budzyński** oraz członkowie – **Agnieszka Brzeźniakiewicz** i **Karolina Podolska** dokonywała degustacji zgłoszonych potraw, a następnie dokonała następującego wyboru:

Kategoria „Paszety i podroby”:

- I miejsce – Sołectwo Łąbędzie, paszтет z piekarnika;
- II miejsce – KGW Suliszewianki, paszтет babuni;
- III miejsce – Sołectwo Nowe Worowo – wieprzowina w sosie własnym;
- I wyróżnienie – KGW Radość Linowno, grzybowy paszтет korzenny;
- II wyróżnienie – Dom Dzienny Senior + z Kalisza Pom., paszтет z pistacjami;
- III wyróżnienie – KGW Sośniczanki, paszтет z kaczki z suszonymi owocami.

Kategoria „Warzywa”:

- I miejsce – KGW „Srebrne Świerki” Świerczyna, fasolka szparagowa na zimę;
- II miejsce – KGW Białozdrojanki, zakąska teścia;
- III miejsce – KGW Machlinianki, ogórkowa sałatka w pomidorach;
- I wyróżnienie – KGW Mielenczanki, oszukane ogórki Brydzi;
- II wyróżnienie – Sołectwo Stare Worowo, smalec z ciecierzycy;
- III wyróżnienie – Sołectwo Bralin, zajumany ogórek.

Kategoria „Owoce”:

- I miejsce – KGW Siemczynianki, dżem truskawkowo - rabarbarowy;
- II miejsce – KGW Sośniczanki – dżem z truskawek i kwiatów czarnego bzu;
- III miejsce – Sołectwo Wierzchowo – suszona śliwka w musie czekoladowym;
- I wyróżnienie – KGW Suliszewianki, konfitura z rzewienia;
- II wyróżnienie – KGW Dalewianki, cmok gruszkowy;
- III wyróżnienie – Artemis sp. z o.o. – galaretka ze świdośliwy.

Kategoria „Ryby”:

- I miejsce – KGW Radość Linowno, salceson z Lin - owna;
- II miejsce – KGW Mielenczanki, ryba po mieleńsku;
- III miejsce – Dom Dzienny Senior + z Kalisza Pomorskiego, dorsz w pomidorach z suszonymi grzybami;
- I wyróżnienie – KGW Białozdrojanki, paprykarz Jarusia;
- II wyróżnienie – KGW Siemczynianki, smażona ryba w galaretkowej zalewie octowej;
- III wyróżnienie – Sołectwo Gudowo, sałatka rybna.

Kategoria „Dobre z lasu”:

- I miejsce – Sołectwo Stare Worowo, pyszne grzybowe smarowidło;
- II miejsce – KGW Siemczynianki, smarowidło z dzika;
- III miejsce – Sołectwo Bralin, rydze z PGR - u;
- I wyróżnienie – Sołectwo Wierzchowo, roladki z dziczyzny z suszonymi pomidorami;
- II wyróżnienie – KGW Suliszewianki, sałatka z niemiek;
- III wyróżnienie – Gospodarstwo Pasieczne Kószka I, miód lipowy.

Kategoria „Nalewki”:

- I miejsce – Sołectwo Gudowo, pigwówka;
- II miejsce – Artemis sp. z o.o., nalewka ze świdośliwy;
- III miejsce – Sołectwo Łąbędzie, nalewka z kwiatów czarnego bzu;
- I wyróżnienie – KGW Sośniczanki, dereniówka;
- II wyróżnienie – KGW „Srebrne Świerki” Świerczyna, aroniówka;
- III wyróżnienie – KGW Dalewianki, aroniówka.

W tym roku nareszcie dopisała nam pogoda – mamy nadzieję, że słoneczne finały Festiwalu Słoika staną się nową tradycją. Gratulujemy laureatom, a wszystkich przedstawicieli sołectw, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, rad osiedli i innych instytucji zachęcamy do wzięcia udziału w przyszłorocznej edycji tego wydarzenia.

Umowy dotacyjne na zabytki w 2024 r. podpisane!

W dniu 22 sierpnia 2024 r. oficjalnie podpisano umowy dotyczące przyznania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Powiat Drawski w roku 2024 na ten cel przeznaczył 50 000 zł.

Umowy zostały podpisane pomiędzy Powiatem Drawskim, który reprezentował: Jacek Kozłowski – Starosta Drawski, Tomasz Budzyński - Wicestarosta i Joanna Andrykowska – Skarbnik Powiatu a Parafią Rzymskokatolicką pw. Św. Chrystusa Króla w Suliszewie, reprezentowaną przez proboszcza Dariusza Kwaśnego oraz Wspólnotą Mieszkaniową przy ul. Obrońców Westerplatte 9B, tzw. Willi Metzler projektu Waltera Gropiusa, którą reprezentował Bartosz Bolewicz.

W oficjalnym podpisaniu umów udział wzięli również Mirosław Szulist – Naczelnik Wydziału Inwestycji i Przemysław Radomski - Inspektor w Wydziale Inwestycji.

Przyznane dotacje w roku 2024:

1. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Obrońców Westerplatte 9B na remont części południowej więźby dachowej z renowacją zabytkowej dachówki wraz z robotami towarzyszącymi – etap III - 10 000 zł.
2. Parafią Rzymskokatolicką pw. Św. Chrystusa Króla w Suliszewie na remont kościoła filialnego pw. Św. Stanisława Kostki w Dalewie - 10 000 zł.
3. Parafią Rzymskokatolicką pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Drawsku Pom. na remont ścian fundamentowych i elewacji nawy - 10 000 zł.
4. Parafią Rzymskokatolicką pw. Matki Bożej Różańcowej w Siemczynie na remont i renowację zewnętrznych ścian szkieletowych drewnianych kościoła pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Piasecznie – 10 000 zł oraz na wykonanie badań konserwatorskich, programu prac konserwatorskich przy sztukaterii kaplicy, oraz do ścian tynkowanych nawy głównej, oraz elementów drewnianych wystroju (empora organowa, ławki, schody na empore, drzwi drewniane wewnętrzne) kościoła parafialnego pw. MB Różańcowej w Siemczynie – 10 000 zł.

Pozostałe umowy zostaną podpisane indywidualnie z poszczególnymi Dotowanymi.

Dotacje przyznawane są zgodnie z uchwałą nr XLVII/335/2018 Rady Powiatu z dnia 14 września 2018 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze powiatu, na wniosek zainteresowanych, po spełnieniu kryteriów określonych w tej uchwale.

Jak budowano ścieżki pieszo-rowerowe

W ostatnim czasie, zwłaszcza na łamach fb, ukazało się wiele wypowiedzi na temat budowy w Czaplinku ciągów pieszo-rowerowych. Wobec narosłych mitów, przeklemań i niedomówień, wynikających z niewiedzy dyskutantów, a także złośliwości w stosunku do poprzednich czaplineckich władz, postanowiłem w wielkim skrócie przybliżyć mieszkańcom historię powstawania tej bardzo potrzebnej infrastruktury.

Najważniejszym i najstarszym elementem systemu dróg dla ruchu pieszego w Czaplinku jest promenada w ul. Nadbrzeże Drawskie. Piękny historyczny rys powstawania i tworzenia promenady przedstawił Zbigniew Januszaniec w art. „Strefa strategiczna” w Kurierze Nr 39. Okazuje się, że znaczne obniżenie poziomu j. Drawsko o około 2,4 m, poprzez likwidację młyna wodnego w Rzepowie wraz z usunięciem urządzeń spiętrzających wodę w 1856 r., stworzyło możliwości utworzenia wokół jeziora dodatkowych traktów. W końcu XIX w. zaczęła rosnać popularność Czaplinka jako atrakcyjnego miejsca wypoczynkowego. To zapewne wówczas przystąpiono do wysadzania spacerowej alei klonami, dębami, wierzbami, a zwłaszcza jesionami, których wiekowe egzemplarze widzimy do dzisiaj w ul. Nadbrzeże Drawskie od Ośrodka Sportów Wodnych do amfiteatru, wzdłuż ścieżki przy ul. Pięciu Pomostów, na Ośrodku Drawtur, nad brzegiem jeziora do Ośrodka Omega i dalej aż do Ośrodka Kusy Dwór. Ostało się jeszcze kilka z tych jesionów przy Czaplineckiej Strudze. Aleja w granicach miasta miała wówczas prawdopodobnie nawierzchnię szutrową (fot. 1), a poza miastem nawierzchnię gruntową.

Po 1945 r. także doceniono walory turystyczne Czaplinka. Z biegiem czasu nad brzegami j. Drawsko powstał szereg ośrodków wypoczynkowych. Zapewne z myślą o przyciągnięciu do miasta wypoczywających tu turystów, aleję w 1986 r. wyasfaltowano na odcinku od dzisiejszej posesji przy ul. Jeziornej 34 do amfiteatru. Nawierzchnia asfaltowa, po szeregu doraźnych, cząstkowych remontów, służyła do 2018 r. (fot. 2). Natomiast na odcinku od ul. Jeziornej 42 do bazy WOPR ścieżka posiadała prawie na całości trasy nawierzchnię betonową, którą w większości stanowiły płyty drogowe (fot. 3).

Po zmianach ustrojowych, czaplinecki samorząd również stawiał na rozwój turystyczny Gminy Czaplinek, w tym widziano także szczególną rolę bulwaru nadbrzeżnego. W 2009 r. opracowano i przyjęto w 2010 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru nadbrzeża j. Drawsko w granicach miasta Czaplinka. Pisał na ten temat Andrzej Szwaja w Kurierze Nr 35 w art. „Planowanie przestrzeni” i w Nr 42 w art. „Jakie będzie nasze nadbrzeże?”. Plan umożliwił opracowanie koncepcji i projektu budowlanego dla budowy ścieżki pieszo-rowerowej w ul. Nadbrzeże Drawskie.

W 2012 r. taki projekt budowlany został opracowany. Zakładał on budowę ścieżki pieszo-rowerowej od parkingu przy ul. Złocienieckiej do stadionu (budynku Lecha), o długości 1872 m, szacowany koszt inwestycji to 2,1 mln zł. Zakładał on infrastrukturę towarzyszącą w postaci m.in.: 6 altan, 31 ławek, 35 koszy na odpady, 29 nowych lamp oświetleniowych, dojazd do slipu WOPR.

Aby pozyskać fundusze na realizację tego zadania, w 2012 r. powstała koncepcja projektu „Rowerem do sąsiada - budowa ścieżek rowerowych w miastach partnerskich Marlow i Czaplinek”, był to projekt transgraniczny, jaki oba miasta partnerskie wspólnie złożyły i ubiegały się o jego dofinansowanie z programu INTERREG V A. Przygotowując projekt, w latach 2012-2016 partnerzy odbyli kilkanaście spotkań roboczych i konferencji, także z kierownictwem Euroregionu Pomerania.

W ramach projektu, planowano wybudowanie dwóch odcinków ścieżki rowerowej o łącznej długości 3700 m w okolicach Parku Ptaków i przystani na rzece Recknitz w Marlow, oraz ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż j. Drawsko o długości 3078 m (3010) od parkingu przy ul. Złocienieckiej do OW Drawtur wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W rozwiniętym projekcie budowlanej ścieżki zaplanowano następujące elementy: parking przy ścieżce rowerowej w okolicach plaży o powierzchni 338 m²; parking naprzeciw budynku Lecha o powierzchni 517 m², oświetlenie trasy; wykonanie elementów małej infrastruktury: 48 ławek parkowych, 48 koszy na śmieci, 6 altan parkowych, 1 pomost rekreacyjny, 1 plac zabaw, 1 stół do tenisa, 1 szachy plenerowe, 3 tablice informacyjne, 30 kpl. żeliwnych krat ochronnych na drzewa. Inwestycji miały towarzyszyć odpowiednie działania promocyjne. Przewidziano także budowę ścieżki łączącej ul. Drahimską z ul. Nadbrzeże Drawskie. W Czaplinku zaprojektowano ścieżkę o nawierzchni z kostki betonowej beżfazowej, szlachetnej, plukanej, kolorowej (fot. 4). Koszt projektu uwzględniający inwestycje obu partnerów oszacowano na 2,4 mln euro. Koszty inwestycyjne w Czaplinku oszacowano wówczas na 3 646 688,75 zł.

15.07.2016 r. podpisano porozumienie partnerskie między Gminą Czaplinek a Miastem Marlow, natomiast 02.11.2016 r. wniosek o dofinansowanie projektu został złożony w Sekretariacie Interreg V A w Löcknitz. Konkurs rozstrzygnięto w lipcu 2017 r. I niestety, projekt nie dostał dofinansowania, co motywowano m.in. absurdalnym stwierdzeniem, że ścieżka nie może mieć nawierzchni z kostki brukowej, tylko asfaltową (!?).

Poprawiony wniosek, ze zmienioną nawierzchnią na bitumiczną, i o zmniejszonym zakresie rzeczowym, złożono ponownie w następnym naborze w połowie 2018 r. Po decyzji Sekretariatu z grudnia 2018 r. także nie otrzymaliśmy dofinansowania, mimo wielu zabiegów zakulisowych.

Wielki wkład pracy w opracowanie powyższych projektów i lobbowanie na rzecz ich realizacji wnieśli ówczesni pracownicy Magistratu: Marek Młynarczyk, Anna Witkowska-Oleszyńska i Dariusz Sapiński.

Na szczeblu wojewódzkim opracowano w 2015 r. projekt pn. „Koncepcja sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego”, którego głównym celem jest rozwój turystyki rowerowej poprzez stworzenie spójnej sieci tras rowerowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Założono, że realizacja tras rowerowych prowadzona będzie we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego różnych poziomów. Wyznaczono 12 korytarzy tras głównych. Czaplinek znalazł się na jednej z 4 tras priorytetowych - Trasie Pojezierzy Zachodnich. Trasa ta, o długości 338 km, przecina z zachodu na wschód całe Pomorze Zachodnie i biegnie po szlaku: Siekierki, Myślibórz, Choszczno, Ińsko, Drawsko Pomorskie, Złocieniec, Czaplinek, Borne Sulinowo, Szczecinek, Miastko.

25.05.2016 r. Gmina Czaplinek podpisała z Województwem Zachodniopomorskim list intencyjny w sprawie zawarcia partnerstwa na rzecz wytyczenia i oznakowania „Sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego” oraz budowie i przebudowie infrastruktury technicznej służącej przemieszczaniu się rowerzystów.

Tyle historii o uwarunkowaniach, przygotowaniach i zmaganiach, umożliwiających późniejsze realizacje ścieżek. A jak dotychczas, chronologicznie, powstawały poszczególne odcinki traktów pieszo-rowerowych?

Pierwsza ścieżka rowerowa o współczesnych parametrach powstała w Czaplinku podczas budowy ronda na Pl. 3 Marca w 2007 r., jako inwestycji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA). Biegnie ona wokół ronda i jest odpowiednio oznakowana, oddzielając ruch piesz (chodnik) od rowerowego. Długość ścieżki wynosi około 135 m. Odnośnie kosztów brak danych, ponieważ nie były one wyodrębnione z kosztów budowy ronda (fot. 5).

Następna ścieżka pieszo-rowerowa powstała w 2018 r. wzdłuż drogi krajowej nr 20, od parkingu przy ul. Złocienieckiej do ul. Komunalnej o długości 250 m. Koszt budowy to 741 641,95 zł. O tak wysokim wydatku, poniesionym przez GDDKiA, zdecydował koszt budowy przepustu pod ścieżką. Udział Gminy w tym zadaniu to budowa oświetlenia za 32 420 zł (fot. 6).

Także w 2018 r. powstał pierwszy odcinek trasy w ul. Nadbrzeże Drawskie o długości 530 m, od ul. Jeziornej nr 34 do pomnika papieża. Wobec uporczywego sekowania gminnych propozycji zagospodarowania bulwaru, wynikających przede wszystkim z realizacji innych priorytetów na szczeblu krajowym i wojewódzkim, Gmina postanowiła samodzielnie, bez dofinansowania zewnętrznego, zrealizować pierwszy odcinek ścieżki na bazie przygotowanego projektu budowlanego. Koszt około 700 tys. zł. Było to możliwe, dzięki pozyskaniu dodatkowych wpływów podatkowych z Lasów Państwowych (fot. 7).

W 2021 r. wybudowany został kolejny odcinek ścieżki o długości 520 m, od pomnika papieża do amfiteatru. Koszt zadania to 542 799 zł (fot. 8). Było to możliwe dzięki środkom przyznanych Gminie w 2020 r. z Funduszu Przeciwdziałania COVID -19 w wysokości 500 tys. zł.

W 2022 r. wysiłkiem GDDKiA zbudowano ścieżkę pieszo-rowerową o długości 369 m na odcinku od zbiegu ulic 7 Kołobrzeskiego Pułku Piechoty i Szczecineckiej w kierunku Szczecinka, wzdłuż drogi krajowej nr 20. Koszt budowy 599 807,47 zł (fot. 9).

W listopadzie 2023 r. oddano do użytku ścieżkę pieszo-rowerową zbudowaną na odcinku Czaplinek (od zbiegu ulic Polnej i Drahimskiej) – w kierunku Kołomātu (do skrzyżowania drogi nr 171 z drogą prowadzącą do firmy Orskov Foods), wzdłuż dróg wojewódzkich nr 163 i 171 o długości 1518 m. Koszt budowy to 3 260 501,10 zł, udział finansowy Gminy to 229 079,50 zł. Była to inwestycja Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich (ZZDW) w ramach „Budowy sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego – Trasa Pojezierzy Zachodnich – etap IX” (fot. 10).

Fot. 1 – Promenada nad j. Drawsko – 1908 r.

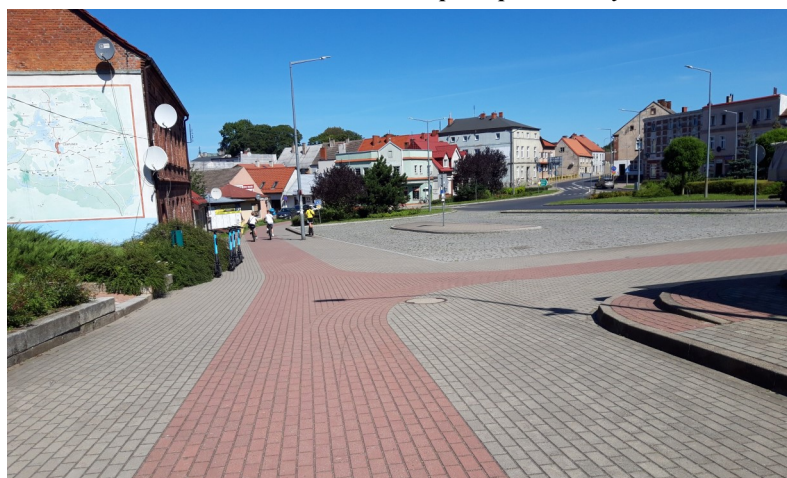
Fot. 2 – Ścieżka asfaltowa przed przebudową.

Fot. 3 – Ścieżka betonowa przed przebudową.

Fot. 4 – Wizualizacja ścieżki z kostki szlachetnej – 2012 r.

Fot. 5 – Ścieżka wokół ronda – 2007 r.

Fot. 6 – Ścieżka przy ul. Złocienieckiej – 2018 r.

Fot. 7 – Ścieżka od ul. Jeziornej do pomnika papieża – 2018 r.

Fot. 8 – Ścieżka od pomnika papieża do amfiteatru – 2021 r.

Fot. 9 – Ścieżka przy ul. Szczecineckiej – 2022 r.

Fot. 10 – Ścieżka Czaplinek – Kołomąt – 2023 r.

Fot. 11 – Ścieżka od parkingu do ul. Górnej – 2023 r.

Fot. 12 – Ścieżka przy plaży miejskiej – 2023 r.

Fot. 13 – Chodnik przy ul. Pięciu Pomostów – 2023 r.

Fot. 14 – Ścieżka między ulicami Parkową i Nad. Drawskim – 2024 r.

W grudniu 2023 r. zakończono budowę ścieżki pieszo-rowerowej w ul. Nadbrzeże Drawskie na odcinkach: od parkingu przy ul. Złocienieckiej do skrzyżowania ulic Górnej i Jeziornej (fot. 11), oraz od budynku Lecha, przez plażę, do ul. Pięciu Pomostów 1b (fot. 12), o łącznej długości 1700 m. Całkowity koszt budowy wyniósł 2 470 772,45 zł, w tym udział Gminy na poziomie 352 tys. zł. Fundusze na ten cel pozyskał Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej z Programu Rządowego Fundusz Polski Ład.

Przedłużeniem tej ścieżki do bramy Ośrodka Drawtur jest chodnik wzdłuż ul. Pięciu Pomostów o długości 165 m (fot. 13). Budowę zakończono w 2023 r. Koszt obiektu wliczony w przebudowę ul. Pięciu Pomostów.

W maju 2024 r. oddano do użytku ścieżkę pieszo-rowerową o długości 155 m na odcinku od ul. Nadbrzeże Drawskie do zbiegu ulic Parkowej i Drahimskiej. Łączy ona nadbrzeżną promenadę z Trasą Pojezierzy Zachodnich biegnącą w kierunku Kołomątu (fot. 14). Inwestycję zrealizowano w ramach zadania prowadzonego przez Gminę Czaplinek z dofinansowaniem z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2020-2024. Koszt budowy wyniósł 342 tys., w tym

Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 210 717 zł ze środków UE.

Podsumowując, w latach 2007-2024 zbudowano na terenie miasta i gminy ścieżki pieszo-rowerowe o łącznej długości 5,342 km. Łączny koszt budowy to około 8,7 mln zł, przy udziale finansowym Gminy około 1,988 mln zł. Ścieżki wzdłuż brzegów j. Drawsko posiadają infrastrukturę towarzyszącą w postaci oświetlenia, altan, ławek i koszy na śmieci. Ponadto, ścieżka w ul. Nadbrzeże Drawskie została wyposażona w 2 stacje do napraw rowerów, 9 stojaków trzystanowiskowych na rowery, oraz tablicę informacyjną dotyczącą szlaków rowerowych. Fundusze w wysokości 10 tys. zł pochodziły z projektu „Granty Osiedlowe 2023”. Pomysłodawcą i realizatorem projektu, przy wsparciu Gminy Czaplinek, był Przewodniczący Zarządu Osiedla Nr 1 Bernard Bieńczycki. Wszystkie ścieżki posiadają nawierzchnię asfaltową. Nawierzchnię z kostki brukowej ma tylko ścieżka wokół ronda, oraz fragmenty ścieżek przy ulicach Złocienieckiej, Drahimskiej i Pięciu Pomostów.

Adam Kośmider

"Historia lubi się powtarzać... i to zazwyczaj ta, która nas najbardziej bolala"

1 WRZEŚNIA 1939 – DNI KLĘSKI, DNI CHWAŁY

1 września 1939 r. Polska została zdradziecko napadnięta przez hitlerowskie Niemcy, a 17 września przez Związek Radziecki. Rozpoczął się najstraszniejszy okres w dziejach narodu polskiego. Zbrodnia była długo i z premedytacją przygotowywana i nikt nie uczynił nic by jej zapobiec. Hitler, w "Mein Kampf", ujawnił swe przerażające idee, po zdobyciu władzy tylko je zrealizował. Taki wyznaczył nam los w listopadzie 1937 r.:

"Niemcy potrzebują więcej przestrzeni życiowej, zapewnić ją mogą kraje Europy Wschodniej: Polska, Białoruś i Ukraina. Opanowanie tych obszarów wiąże się z poważną wojną oraz eksterminacją żyjącej tam ludności". W dniu 22 sierpnia 1939 r. rozkazał swym generałom: "Zniszczenie Polski - oto główny cel. Bądźcie brutalni, szusznosc jest po stronie silniejszego. Działajcie z największym okrucieństwem !.../. Wydałem rozkaz zabijania bez litości i miłosierdzia mężczyzn, kobiety i dzieci polskiego pochodzenia i języka".

Mimo rozpaczliwego oporu, w 17 dni, upadło 35 milionowe państwo, które uważało się za mocarstwo. Ale w tej swojej błyskawicznej klęsce nie było wyjątkiem. W 7 miesięcy później, 25 dni niemieckiej ofensywy zlikwidowało wszelki opór Holendrów, Belgów i Anglików na kontynencie, a dalsze 13 dni wystarczyły by rzucić na kolana Francję. I jeśli **cały opór w Polsce trwał 35 dni, to na froncie zachodnim 38 dni, mimo, że tam chodziło o koalicję 4 ludnych i bogatych państw, z których dwa były mocarstwami światowymi i którym nie wbito noża w plecy, jak sowieci Polsce.**

Trzeba też dodać, że zadane Niemcom we wrześniu 1939 r. straty w uzbrojeniu, przekroczyły 30% i nie zdołali oni odbudować ich do rozpoczęcia kampanii na zachodzie. To był wygrany przez Polskę czas, niezbędny dla powstałej później Wielkiej Koalicji w przygotowaniach do długotrwałej wojny. Trzeba też przypomnieć, że we wrześniu 1939 r. żaden żołnierz aliancki nie walczył po stronie polskiej, natomiast w niecały rok później, w obronie Francji, i Anglii przelewali krew najwaleczniejsi polscy żołnierze.

Należy się część i pamięć Żołnierzem Września 1939 – oficerom i podoficerom, szeregowym i ochotnikom cywilnym – którym źle uzbrojeni i nie zawsze dobrze dowodzeni, bez snu i pożywienia, w nieustannych marszach i walkach – przez 35 dni i nocy przeciwstawiali się całej potęgę uzbrojonych po zęby i dyszących zemstą najeźdźców niemieckich i sowieckich. W codziennym beznadziejnym trudzie, przekraczającym miarę fizycznych możliwości człowieka, wykruszali swe siły, zmuszali do rozwijania armii, korpusów i dywizji wroga, opóźniali marsz najeźdźców na podbój świata!

Znamienity poeta polski Władysław Broniewski dał temu wyraz w przejmującym wierszu "Żołnierz polski":

*Ze spuszczoną głową powoli
idzie żołnierz z niemieckiej niewoli.
Dudnią drogi, ciągną obce wojska,
a nad nimi złota jesień polska.
Usiadł żołnierz pod brzozą u drogi,
opatrjuje obolale nogi.
Jego pułk rozbili pod Rawą,
a on bil się, a on bil się krwawo,
szedł z bagnetem na czołgi żelazne,
ale przeszły, zdeptały na miazgę.
Pod Warszawą dał ostatni wystrzał,
potem szedł. Przez ruiny. Przez zgliszcza.
Jego dom podpalili Niemcy
A on nie ma broni, on się nie mści...
Hej! ty, brzozo, hej ty brzozo-placzeko,
smutno szumisz nad jego tułaczka,
opłakujesz i armię rozbitą
i złe losy, i Rzeczpospolitą...
Siedzi żołnierz ze spuszczoną głową,
zаслушаны w tę brzożową skargę,
bez broni, bez orła na czapce,
bezdomy na ziemi – matce.*

Wielu z tych żołnierzy, gdy przebywali w obozach jenieckich, szykanami zmuszono do pracy na rzecz Niemców. Gdy skończyła się wojna część z nich pozostała w miejscach swej niewolniczej pracy. Także w Czaplinku byli tacy np.: Stanisław Blicharski, Marian Bojarski, Kazimierz Krupiński, Edward Mirkowski, Franciszek Musiał, Leon Pączek, Antoni Sobieszczyk, Ignacy Wyroba i inni. Potem, jeszcze w czasie trwania wojny, zaczęli osiedlać się tu inni żołnierze września 1939. Wielu z nich to byli mieszkańcy-Kresów Wschodnich, które w wyniku decyzji wielkich mocarstw przypadły Ukrainie, Białorusi i Litwie.

Według listy (niepełnej), zamieszczonej przez Stanisława Czajkę w księdze pamiątkowej koła Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, następujący mieszkańcy gminy Czaplinek walczyli we wrześniu 1939 r.:

Szczepan Adamczyk	Jakub Kogut	Wacław Sapiński
Antoni Andersz	Justyn Kościukiewicz	Władysław Słodowczyk
Edward Baj	Józef Kozak	Antoni Sobieszczyk
Piotr Baranowski	Tadeusz Krawiecki	Edmund Socha
Władysław Belz	Kazimierz Krupiński	Zygmunt Soczyński
Stanisław Blicharski	Stanisław Kuchar	Michał Storczyk
Marian Bojarski	Stanisław Kuźmiar	Stanisław Studziński
Józef Chamarczuk	Józef Legay	Józef Suchoń
Józef Chojnowski	Władysław Leliński	Aleksander Sujecki
Konstanty Czmiel	Kazimierz Lewicki	Jan Syroka
Szczepan Dziewierski	Wiktor Łacny	Ludwik Szatkowski
Jan Gielezy	Stefan Łachecki	Szczepan Szatkowski
Zygmunt Gregorowicz	Eugeniusz Makuch	Mikołaj Szymański
Jan Grela	Kazimierz Marcuch	Konstanty Tamulewicz
Karol Gryglewicz	Stanisław Maroń	Antoni Tołoczko
Antoni Grzejdzia	Jan Materek	Kazimierz Tołoczko
Bronisław Gutowski	Marian Mazur	Franciszek Trzeciak
Stanisław Hojdyś	Jan Mikołajczyk	Franciszek Warda
Konrad Hole	Edward Mirkowski	Bolesław Wędrychowski
Paweł Hoppa	Józef Mrówka	Jan Wesołowski
Henryk Hryniewicz	Franciszek Musiał	Kazimierz Wierciński
Kazimierz Hryszan	Bolesław Nagórski	Tadeusz Zygmunt Witczak
Feliks Iwańczyk	Józef Oleszkiewicz	Edward Włodek
Stanisław Jankowski	Karol Obrocki	Jerzy Wodzyński
Józef Jaszkuł	Leon Pączek	Mikołaj Wojciechowski
Piotr Jurewicz	Mikołaj Pilniewicz	Józef Wons
Stanisław Kasiński	Stanisław Rakowski	Franciszek Worsowicz
Bolesław Karpowicz	Józef Reszta	Ignacy Wyroba
Piotr Kawa	Kazimierz Rogut	Kazimierz Zarzycki
Bolesław Klich	Józef Roszuk	Piotr Zwolański
Paweł Kobuszko	Ignacy Ruchlewicz	Józef Żegalski
Konstanty Koczan	Aleksander Rudzionek	

Wielu z nich znalazło tu swoje miejsce na ziemi. W codziennym trudzie i znoju zaczęli uprawiać rolę, zajmować się rzemiosłem uczyć się i uczyć innych. Aż przyszedł czas, kiedy poczuli, że tu odnaleźli Ojczyznę dla siebie, dzieci, wnuków, prawnuków. Rozwinęli miasto i wieś budując nowoczesną infrastrukturę, szkoły, ośrodek zdrowia, amfiteatr i dom kultury, domy i wille, fabryki i fermy.

Wszyscy ci ŻOŁNIERZE WRZEŚNIA 1939, odeszli już na wieczną służbę. W dniu 1 września uczcijmy ich pamięć wywieszając narodowe barwy i uczestnicząc w uroczystościach na cmentarzu.

Niepodległość Polski, odzyskana w 1918 r. trwała zaledwie 21 lat i zakończyła się najstraszniejszą w naszych dziejach katastrofą, zagrażającą bytowi biologicznemu narodu. Dlaczego tak się stało, czy dramat ten był nieunikniony i czy mogliśmy mu zapobiec?

Wojenny premier Wielkiej Brytanii Winston S. Churchill, w swoim dziele: "Druga Wojna Światowa" (nagrodzonym Literacką Nagrodą Nobla) dał takie motto: *"O tym jak ludy anglojęzyczne, poprzez nieroztropność, beztroskę i dobroduszość pozwoliły nikczemnikom ponownie się uzbroić"*.

Ale polscy politycy też byli winni tej tragedii, bo nie uczynili nic by jej zapobiec. Mimo upływu lat trzeba więc wracać do tamtych wydarzeń i okresu międzywojennego, by uczyć się na popełnionych wtedy błędach. Szczególnie ważne to teraz, gdy oficjalna propaganda historyczna, nazywana szumnie polityką historyczną, prowadzi w ślepy zaułek.

Wiesław Krzywicki

Początek sezonu w Lechu Czaplinek

Pod koniec lipca oraz w sierpniu drużyna seniorska rozegrała ostatnie mecze w ramach okresu przygotowawczego, jak również pierwsze spotkania ligowe w sezonie 2024/2025 zachodniopomorskiej klasy okręgowej grupa 4. W tym artykule przedstawię relację z tych meczy oraz terminarz spotkań wszystkich drużyn Lecha Czaplinek w rundzie jesiennej nowego sezonu.

27 lipca na euroboisku w Kaliszu Pomorskim graliśmy towarzysko z miejscową Calisią Kalisz Pomorski, z którą przegraliśmy 6:0. W pierwszy dzień sierpnia mierzyliśmy się z Olimpem Złocieniec i przegraliśmy 4:1 po bramce Adama Groździeja. W ostatnim spotkaniu kontrolnym rozegranym 6 sierpnia w Człopie wygraliśmy z miejscową Koroną 3:5. Po dwie bramki strzelili Maciej Górniak i Szymon Stróżyk, zaś jedną Damian Suska.

17 sierpnia drużyna seniorów rozegrała pierwszy mecz ligowy w sezonie 2024/2025. Na stadionie w Różewie mierzyliśmy się ze Wspólnymi Różewo, z którymi przegraliśmy 2:1 po bramce Sławomira Bakiewiczca. W tym spotkaniu wystąpiliśmy w składzie: Tomaszewicz – Podstawski (70' Zięba), Krasoń (70' Chrybowicz), Groździej, Górniak (65' Kubiak), Szafarz, Kibitlewski, Kraska, Resiak, Stróżyk (20' Bakiewicz) (71' Chrzanowski), Suska.

Kolejny mecz rozegraliśmy 24 sierpnia na stadionie w Czaplinku. W spotkaniu 2. kolejki graliśmy z Olimpem Złocieniec, z którym zremisowaliśmy 3:3 po trafieniach Macieja Górniaka, Igora Szafarza i Sławomira Kubiaka. W tym meczu wystąpiliśmy w zestawieniu: Tomaszewicz – Podstawski (53' Łacny), Krasoń (80' Cabaj), Groździej, Górniak, Szafarz, Tomczak (24' Kubiak) (70' Chrybowicz), Woźniak, Resiak (32' Chrzanowski), (84' Kibitlewski), Sobol, Suska (75' Sobkowski).

Po dwóch rozegranych spotkaniach drużyna seniorów z dorobkiem 1 punktu (1 porażka, 1 remis) i bilansem bramkowym 4:5 zajmuje 10. miejsce w tabeli.

Terminarz kolejnych meczy drużyny seniorskiej w rundzie jesiennej:

3. kolejka	31.08.2024	Drawa Drawsko Pom. – Lech Czaplinek
4. kolejka	07.09.2024	Lech Czaplinek – Santos Kłębowiec
5. kolejka	14.09.2024	Unia Dolice – Lech Czaplinek
6. kolejka	21.09.2024	Lech Czaplinek – Calisia Kalisz Pom.
7. kolejka	28.09.2024	Kłos Pełczyce – Lech Czaplinek
8. kolejka	05.10.2024	Lech Czaplinek – Piast Chociwel
9. kolejka	12.10.2024	Lech Czaplinek – Zorza Dobrzany
10. kolejka	19.10.2024	Lech Czaplinek – Pogoń Barlinek
11. kolejka	27.10.2024	Światowid 63 Łobez – Lech Czaplinek
12. kolejka	02.11.2024	Ina Ińsko – Lech Czaplinek
13. kolejka	09.11.2024	Lech Czaplinek – Korona Człopa
14. kolejka	16.11.2024	Pogoń Połczyn-Zdrój – Lech Czaplinek
15. kolejka	23.11.2024	Lech Czaplinek – Ina Recz

W sierpniu poznaliśmy terminarze meczy naszych zespołów młodzieżowych w rundzie jesiennej. Drużyna młodzików, której trenerem został Tomasz Tomczak, będzie grała w koszalińskiej grupie 4 D2 Młodzik, a terminarz jej spotkań przedstawia się następująco:

1. kolejka	Lech Czaplinek pauzuje w tej kolejce
2. kolejka	15.09.2024 Lech Czaplinek – Wspólni Różewo
3. kolejka	21.09.2024 AP Złocieniec – Lech Czaplinek
4. kolejka	29.09.2024 Lech Czaplinek – BAS Barwice
5. kolejka	05.10.2024 Pogoń Połczyn-Zdrój – Lech Czaplinek
6. kolejka	12.10.2024 Lech Czaplinek – Pionier 95 Borne Sulinowo
7. kolejka	19.10.2024 AP Korona Wałcz – Lech Czaplinek
8. kolejka	26.10.2024 Lech Czaplinek – Wrzos Borne Sulinowo
9. kolejka	02.11.2024 AP Drawsko Pomorskie – Lech Czaplinek

Drużyna trampkarzy, której trenerem został Jakub Łacny, będzie grała w koszalińskiej grupie 9 C1 Trampkarz, a terminarz jej meczy wygląda następująco:

1. kolejka	07.09.2024	Mirstal Mirosławiec – Lech Czaplinek
2. kolejka	13.09.2024	Lech Czaplinek – Korona Człopa
3. kolejka	21.09.2024	Wrzos Borne Sulinowo – Lech Czaplinek
4. kolejka	27.09.2024	Lech Czaplinek – MUKS Orzeł 2010 Wałcz
5. kolejka	05.10.2024	Junior Kalisz Pomorski – Lech Czaplinek

Widok na boisko boczne

6. kolejka	13.10.2024	Olimp Złocieniec – Lech Czaplinek
7. kolejka	20.10.2024	Lech Czaplinek – AP Drawsko Pomorskie
8. kolejka	26.10.2024	Lech Czaplinek – Mirstal Mirosławiec
9. kolejka	02.11.2024	Korona Człopa – Lech Czaplinek
10. kolejka	10.11.2024	Lech Czaplinek – Wrzos Borne Sulinowo
11. kolejka	16.11.2024	MUKS Orzeł 2010 Wałcz – Lech Czaplinek
12. kolejka	05.04.2025	Lech Czaplinek – Junior Kalisz Pomorski
13. kolejka	12.04.2025	Lech Czaplinek – Olimp Złocieniec
14. kolejka	26.04.2025	AP Drawsko Pomorskie – Lech Czaplinek

Drużyna juniorów młodszych prowadzonych przez trenera Piotra Kibitlewskiego będzie grała w koszalińskiej I lidze okręgowej B1 Junior Młodszy, a terminarz jej meczy przedstawia się następująco:

1. kolejka	06.09.2024	Zryw Kretomino – Lech Czaplinek
2. kolejka	15.09.2024	Lech Czaplinek – Arkadia Malechowo
3. kolejka	21.09.2024	Sokół Spore – Lech Czaplinek
4. kolejka	28.09.2024	Pomorzanin Sławoborze – Lech Czaplinek
5. kolejka	06.10.2024	Lech Czaplinek – Głaz Tychowo
6. kolejka	17.11.2024	Lech Czaplinek – Zryw Kretomino
7. kolejka	19.10.2024	Arkadia Malechowo – Lech Czaplinek
8. kolejka	26.10.2024	Lech Czaplinek – Sokół Spore
9. kolejka	03.11.2024	Lech Czaplinek – Pomorzanin Sławoborze
10. kolejka	10.11.2024	Głaz Tychowo – Lech Czaplinek

Jest już również znany terminarz meczy zespołu oldbojów, który będzie grał w I lidze Pomorskiej Ligi Oldbojów i wygląda on następująco:

1. kolejka	28.08.2024	Lech Czaplinek – Oldboje Iskra Białogard
2. kolejka	31.08.2024	TKKF Strażak Koszalin – Lech Czaplinek
3. kolejka	07.09.2024	Lech Czaplinek – Amator/Kotwica Kołobrzeg
4. kolejka	11.09.2024	Olimp Złocieniec – Lech Czaplinek
5. kolejka	14.09.2024	Lech Czaplinek – Victoria Sianów
6. kolejka	18.09.2024	Oldboje Szczecinek – Lech Czaplinek
7. kolejka	21.09.2024	Lech Czaplinek – Oldboje Bruskowo Wielkie
8. kolejka	25.09.2024	Zryw Kretomino – Lech Czaplinek
9. kolejka	Lech Czaplinek pauzuje w tej kolejce	
10. kolejka	05.10.2024	Lech Czaplinek – Oldboje Pogoń Połczyn-Zdr.
11. kolejka	12.10.2024	Perła Powiat Kołobrzeg – Lech Czaplinek
12. kolejka	19.10.2024	Lech Czaplinek – Mechanik Bobolice
13. kolejka	26.10.2024	Oldboje Światowid 63 Łobez – Lech Czaplinek

26 sierpnia odbyło się losowanie Pucharu Polski ZZPN. W 3. rundzie rozgrywek pucharowych los skojarzył nas z drużyną juniorów starszych MKP Szczecinek. Mecz odbędzie się 4 września w Szczecinku o godz. 17:30. W przypadku zwycięstwa w tym spotkaniu, w 4. rundzie zmierzymy się ze zwycięzcą meczu Olimp Złocieniec - Spójnia Świdwin.

Dobiegają końca prace związane z modernizacją boiska bocznego zlokalizowanego przy komisariacie policji. Boisko to będzie wykorzystywane m.in. do treningów naszych zespołów, jak również po przejściu procesu weryfikacyjnego do grania meczy ligowych w ramach rozgrywek ZZPN.

Zachęcamy naszych kibiców oraz sympatyków do śledzenia profilu naszego klubu na portalach Facebook pod adresem <https://www.facebook.com/LechCzaplinek> oraz YouTube pod adresem <https://www.youtube.com/channel/UCVSPSUA1xx8xO3Y4FtONIDg>. Znajdują się na nich m.in. bieżące informacje z życia klubu, zapowiedzi meczy, skróty ze spotkań ligowych itd. Jednocześnie zachęcamy do wsparcia naszego klubu i zapraszamy do współpracy firmy i zakłady pracy, jak również osoby fizyczne.

Lukasz Smoleński, sekretarz LKS Lech Czaplinek

Nasze drzewa (cz. II)

Zespołem wspaniałych, kolumnowych drzew są jesiony po obu stronach Czaplineckiej Strugi. Pnie drzew swymi korzeniami powrastały w kamienne umocnienia brzegów strumienia, tworząc niesamowite obrazy i przykłady funkcjonowania przyrody w różnych okolicznościach i warunkach. Jest co pokazywać i oglądać. Jednak

Czaplinecka Struga - 10.10.2014 r.

wiekowe jesiony zaczęły usychać. Prawdopodobnie ktoś im w tym „pomógł”, wierząc w pniach otwory i aplikując jakąś truciznę. Podobno policja prowadziła dochodzenie w tej sprawie, ale sprawców nie wykryto. Dzisiaj już nie sposób to wyjaśnić, gdyż właściciel drzew – Wody Polskie – postanowił wyciąć uschnięte jesiony do imentu. Ówczesny Burmistrz bez żadnej refleksji wydał w październiku 2020 r. zezwolenie na barbarzyńską wycinkę 17 drzew. Zapewne uschnięte gałęzie mogły zagrozić bezpieczeństwu spacerowiczów, ale można było zachować pnie drzew do wysokości kilku metrów. Pisali na ten temat Zbigniew

Dudor i Michał Olejniczak na fb w kwietniu 2021 r. Dzisiaj trzeba zrobić wszystko, aby nie doszło w jakichkolwiek okolicznościach do dalszej wycinki pozostałych jesionów.

Kolejnym zespołem kolumnowych jesionów jest aleja w Nadbrzeżu Drawskim, gdzie biegnie ścieżka pieszo-rowerowa. Przy projektowaniu ścieżki brano pod uwagę istniejące jeszcze jesiony na odcinku od slipu przy posesji Nr 32 do Ośrodka Drawtur, chroniąc pozostałe przy życiu jesiony przed wycinką. Ścieżka wije się między drzewami, zyskując na atrakcyjności. Ta aleja biegnie dalej przez Drawtur, nad brzegiem jeziora, mija Ośrodek Omega i kończy się przy Ośrodku Kusy Dwór, i jest już mocno przerzedzona.

W imię bezpieczeństwa spacerujących, na odcinku przyległym do ul. Pięciu Pomostów, ówczesny Burmistrz wydał, znowu bezrefleksyjnie, decyzję o wycince obumarłych drzew. W lutym 2024 r. rozpoczęła się rzeź. Pisałem o tym w Kurierze Nr 213 w artykule „Barbarzyństwo”. Po mojej interwencji udało się zachować dwa pnie jesionów, które przycięto na wysokości kilku metrów, zachowując kolumnowy charakter ścieżki, chociaż w cząstkowym zakresie.

Adam Kośmider

Ognisko Muzyczne Czaplinek

ROZPOCZECIE ROKU I ZAPISY NA 2024/2025

- gitara
- pianino
- akordeon
- ukulele
- keyboard

CZAPLINEK
0309
CZOK
GODZ.16.00

Skontaktuj się
z nami:
606 393 996

Pomorski Bank Spółdzielczy
w Świdwinie
Spółdzielcza Grupa Bankowa

Załącz lokatę i biegnij po marzenia

Wygraj w loterii

200 000 zł lub **2000 zł!**

Nagroda główna

Nagroda II stopnia

Wszyscy Klienci

Pomorskiego Banku Spółdzielczego w Świdwinie
biorą udział w losowaniu nagrody głównej oraz 7 x 2000 zł

Organizatorem Loterii promocyjnej „Lokata SGB 2024” jest SGB-Bank S.A. z siedzibą w Poznaniu przy ul. Szarych Szeregów 23a, 60-462 Poznań. Być może przystąpić również w Banku Spółdzielczym SGB obywateli Loterii promocyjnej „Lokata SGB 2024”, na której udzielił minimum 5000 złotych, określonych w Regulaminie Loterii Promocyjnej. Z udziału w Loterii promocyjnej wyłączone są lokaty otwarte w Oddziałach SGB-Banku S.A. Okres promocji, w którym można złożyć umowę lokaty, trwa od 1.08.2024 do 31.10.2024 r. Szczegółowe informacje o Loterii promocyjnej, w tym warunki uczestnictwa i zasady losowania, można znaleźć na stronie internetowej www.sgb.pl/loteria oraz w placówkach Banków Spółdzielczych SGB obywateli Loterii promocyjnej. Informacje o gospodarstwie oraz wysokości opłat i prowizji pobieranych od klienta w związku z korzystaniem z lokaty dostępne są w placówkach Banków Spółdzielczych SGB obywateli Loterii promocyjnej. Spółdzielczą Grupę Bankową tworzą SGB-Bank S.A. i zrzeszone Banki Spółdzielcze SGB. Listy zrzeszonych banków spółdzielczych oraz więcej informacji na ich temat znajdziesz na stronie www.sgb.pl.

Bezpłatna infolinia 24/7:

800 888 888
www.sgb.pl/loteria

KURIER CZAPLINECKI - miesięcznik lokalny, kolportowany bezpłatnie, dostępny w formie elektr.: www.czaplinek.pl, www.dsi.net.pl, www.lokalnyreporter.pl. Tel. Redakcji 603 413 730, e-mail: redakcja.kuriera@wp.pl. Redaguje zespół. Wydawca: Stowarzyszenie Przyjaciół Czaplinka. Konto: Pomorski Bank Spółdzielczy O/Czaplinek 93 8581 1027 0412 3145 2000 0001, NIP 2530241296, REGON 320235681, Nr rej. sąd.: Ns-Rej Pr 25/06. Nakład 1500 egz. Druk: Drukarnia Waldemar Grzebyta, tel. +48 67 2158589. Redakcja zastrzega sobie prawo zmiany tytułów, skracania redakcyjnego, opracowania i adiacji otrzymanych tekstów, selekcjonowania i kolejności publikacji. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych i nie ponosimy odpowiedzialności za treść listów, reklam, ogłoszeń. Drukujemy tylko materiały podpisane, można zastrzec personalia tylko do wiadomości redakcji. Nadesłane i publikowane teksty i listy nie muszą odpowiadać poglądom redakcji. Ceny reklam: moduł podstawowy (10,3 x 4,5) w kolorze - 60 zł, czarno-biały - 30 zł, ogłoszenie drobne - 30 zł, kolportaż ulotek - 300 zł.

STARY DRAHIM

Stare Drawsko 24 - gm. Czaplinek Tel. 94 375 8820

POKOJE GOŚCINNE RESTAURACJA

KOMFORTOWE POKOJE I SMACZNA DOMOWA KUCHNIA M.In.:

KOŁDUNY DRAHIMSKIE - FLACZKI Z LINA - UBOTY DRAWSKIE
PLACEK DRAHIMSKI - PIEROGI RYBNE I Z JAGODAMI - RYBY
ORGANIZUJEMY WESELA - PRZYJĘCIA RODZINNE I FIRMOWE
www.starydrahim.pl

UBEZPIECZENIA

CZAPLINEK
CEZARY RADZISZEWSKI
ul. Kościuszki 19, tel. 784-889-303
E-mail: cradzisz@gmail.com

LEGALIZACJA • NAPRAWA • SPRZEDAŻ • SKUP

GAŚNIC

ZNAKÓW PRZECIWOŻAROWYCH, BADANIE HYDRANTÓW

krzysztofzabka730@gmail.com tel. 661-048-680

CZAPLINEK, WJAZD OD UL. JAGIELLOŃSKIEJ

NAUKA JAZDY
JARECKI
Czaplinek, Chrobrego 10

605 106 778 www.jarecki.biz

NAGROBKI

Marek Pańczyk

78-552 Kluczewo
ul. Białego Orła 50
tel. 94 375 89 22
kom. 660 352 939

SALON LAMP WAŁCZ

NAJWIĘKSZA

EKSPOZYCJA W PROMIENIU 100KM

NOWE KOLEKCJE 2024

ul. Kołobrzeska 8
78-600 Wałcz
Tel. 67 258 92 31

Godziny otwarcia
pn - pt: 10⁰⁰-18⁰⁰
sobota: 10⁰⁰-14⁰⁰

www.salonlamp.eu